

7/18634, 18635, 18636
18637

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI**

SAYI : B.02.0.007/00.2386
KONU :Yazılı Soru Önergeleri

15.12.2006

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)**

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 08.11.2006 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-27050 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Aydın Milletvekili Sayın Özlem ÇERÇİOĞLU'na (4 adet) ait yazılı soru önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
- Ek: 4 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
- Ek: 4 Yazı

7/18634
18635
18636
18637

**AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖZLEM ÇERÇİOĞLU'NUN
7/18635 ESAS NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Son yıllarda yaşanan töre cinayetlerindeki artış, toplumsal bir uçurumun göstergesi olmuştur. Yeni TCK'nın 82. maddenin (i) bendi "kan gütme", (j) bendi "töre saikiyle" işlenmesine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası getirilmesine rağmen, töre kavramının yasal bir kavram olmadığı bunun namus olması gereği savunulmuştur. Oysa yasalarımızda tüm eşitliği sağladıktan sonra bu konuları yaygınlaştırmak insan öldürmenin töre olmadığını topluma anlatmak zorunda olduğumuz bir dönemde;

SORULAR :

- 1) Bakanlık olarak ne gibi çalışmalarda bulundunuz?
- 2) Töre cinayetleri adı altında bugüne kadar kaç suç işlenmiştir?
- 3) Kadın örgütleri ile insan öldürmenin töre cinayeti olmayacağı anlayışını anlatmak için ortaklaşa yürüttüğünüz projeler var mı?
- 4) Töre cinayetlerinin yoğun olarak işlendiği bölgelerde, eğitim ağırlıklı çalışmanız var mı?
- 5) TCK'da yapılacak değişiklikte, töre cinayeti veya namus cinayeti tanımlaması adam öldürme olarak değiştirilecek mi?

CEVAPLAR :

Bilindiği gibi çocuğa yönelik şiddet konusundaki çalışmalarda Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinasyon kurumu olarak belirlenmiştir olup, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü ise bu gibi konularda araştırma yaparak koordinasyon Kurumları ile işbirliği yapmaya devam etmektedir.

Adalet Bakanlığınca verilen cevaba göre;

Bilindiği gibi 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "Kasten öldürme" başlığı altında düzenlenen 81. maddesinde "Bir insanı kasten öldüren kişi müebbet hapis cezası ile cezalandırılır". Aynı Kanunun 82. maddesinin birinci fıkrası "Kasten öldürme suçunun: ... (k) Töre saikiyle; işlenmesi halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır" hükümleri yer almaktadır. Kanun koyucu, töre saikiyle işlenen insan öldürme suçlarının etkin bir şekilde önlenmesi amacıyla, bu suçları kasten öldürme suçunun nitelikli hali olarak düzenlemiştir.

Öte yandan, Bakanlığımız Eğitim Dairesi Bakanlığınca 2005 yılı içinde belirtilen suçu da içeren Türk Ceza Kanununun tanıtımı ve etkin şekilde uygulanmasının temini amacıyla düzenlenen seminerlere, Türkiye genelinde görev yapmakta olan 8500 hakim ve Cumhuriyet savcısının katılımının sağlandığı;

Ayrıca, Ülkemizde 2001 ilâ 2005 yılları arasında töre cinayetleri ile ilgili dava sayısının 114 adet olduğu Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

SHÇEK Genel Müdürlüğü olarak 2006/17 Sayılı "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" konulu Başbakanlık Genelgesinin yayınlanmasının akabinde, İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri aracılığı ile Aile Danışma ve Toplum Merkezlerine ilgili genelgenin uygulanması, uygulanması planlanan çalışmalara ve sonuçlarına ilişkin ayrıntılı bilgilerin düzenli olarak gönderilmesi için talimat verilmiş olup, söz konusu merkezlerde gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

Ayrıca, "Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi" amacıyla kurulan Meclis Araştırma Komisyonu tarafından hazırlanmış olan rapor ve ekleri bu konuda yapılacak çalışmalarda kaynak teşkil etmesi için tüm illere gönderilmiştir.

Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda Kurum ortamı dışında gerçekleşen bu tip adli vakaların istatistikleri bulunmamaktadır. Söz konusu istatistiklerin "adli istatistikler" kapsamında değerlendirilmesi gerektiği düşünülmekte olup, Adalet Bakanlığından alınan bilgilere göre, 2001-2005 yılları arasında Ağır Ceza Mahkemelerinde töre cinayetleri ile ilgili açılan dava sayısı 168 olup, 114 dava sonuçlanmıştır.

SHÇEK Genel Müdürlüğüne bağlı olarak hizmet veren, Aile Danışma Merkezleri ve Toplum Merkezlerinde; aileye, aile içi ilişkilere ve aile bireylerine zarar verecek olan aile içi şiddet, töre cinayetleri, zararlı alışkanlıkların önlenmesi amacıyla halkın bilgi ve bilinç düzeylerini yükseltmeye yönelik çalışmalara ağırlık verilmektedir.

Söz konusu merkezlerde bu amaçlara uygun olarak; evliliğe hazırlık, eşler arası uyumsuzluk, tek ebeveynlik, ebeveyn-çocuk ilişkisinden doğan sorunlar, aile içi rol ve sorumlulukların dağılımı, yaşlı ve engelli üyelerin bakımı, boşanma öncesi ve sonrası yaşanan sorunların giderilmesi vb. konularda ailenin kendi kendine yeterli hale gelmesi yönünde mesleki çalışmalar geliştirilerek sürdürülmektedir.

Söz konusu merkezler kanalıyla, ilgili üniversiteler, devlet ve üniversite hastaneleri, konuyla ilgili sivil toplum kuruluşları, bu konuda hizmet veren kamu ve özel sektör kuruluşları ile eşgüdüm ve işbirliği yapılarak panel, seminer, konferans, söyleşi grupları gibi eğitsel destek programları düzenlenmektedir.

Yine aynı merkezlerde uygulanan, Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KIHEP) ile kadınların hakları ve sorunları konusunda bilgilendirilmeleri ve bilinçlenmeleri sağlanarak, kadın ayrımcılığına yol açan mekanizmaları daha iyi anlamalarına yardımcı olunması, böylece kendilerine olan bakış açılarının değişmesi ve öz güvenlerinin artması yoluyla evde güç kazanmalarına katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Bunun yanı sıra; SHÇEK Genel Müdürlüğüne bağlı; İl Sosyal Hizmet Müdürlüklerindeki il müdürleri dahil, görevli meslek elemanları ile Kadın Konukevleri, Aile Danışma Merkezleri ve Toplum Merkezlerinde ve 183 Danışma Hattında görevli meslek elemanlarının; şiddet mağduru kadına yönelik hizmetler konusunda bilgi ve deneyim paylaşımı ortamı bulmaları, konunun uzmanları tarafından kadının toplumdaki yeri, yaşanan sorunlar, kadın ve çocukların yasal hakları ve bu haklarının nasıl kullanılacağı, kadın bakış açısı ve şiddete uğrayan kadına yönelik hizmetler konusunda bilgilendirilmelerine yönelik hizmet içi eğitim, toplumsal cinsiyet eğitimi, kadının insan hakları eğitici eğitimi, vatandaşlık ve çocuk hakları eğitici eğitimine katılmaları gerçekleştirilerek, bu eğitimlerin hizmetin niteliğine olumlu biçimde yansması sağlanmıştır.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Başbakanlık Aile ve Sosyal araştırmalar Genel Müdürlüğünün amacı, ülkemizdeki sosyal sorunların tespiti ve çözümü ile Türk ailesinin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılmasına yönelik ulusal ve uluslararası bilimsel araştırmalar yapmak veya yaptırmak, projeler geliştirme, desteklemek, bunların uygulamaya konulmasını sağlamak ve aileye yönelik milli bir politikanın oluşmasına yardımcı olmaktır.

"Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi" amacıyla kurulan TBMM Araştırma Komisyonu Raporu doğrultusunda 2006/17 sayılı "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" konulu Başbakanlık Genelgesi 4 Temmuz 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Genelgede, kadın ve çocuklara yönelik şiddetin ülkemizde halen devam ettiğine vurgu yapılarak, acil önlemlerin alınmasının gerekli görüldüğü üzerinde durulmaktadır.

Konuyla ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadına karşı uygulanan şiddet bir insan hakları ihlalidir ve hangi türü olursa olsun kim tarafından yapılırsa yapılsın kabul edilemez bir eylemdir. Aile içi şiddet tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de her düzeyindeki kadınların yüz yüze kaldığı bir durumdur. Bildiğiniz gibi, kadına karşı şiddetin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak yasal alanda 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Yeni Türk Ceza Kanunu ile önemli düzenlemeler getirilmiştir.

Böylece yasal alanda tüm tedbirlerin alınmasına rağmen toplumsal kalıp yargılar nedeniyle kadınlar temel göstergeler açısından erkeklerin gerisindedir. Hükümetimizin öncelikli hedeflerinden biri de yasaların uygulamalara yeterince yansıtılması olup, bu konuda çalışmalarımız yoğun olarak devam etmektedir. Bu çalışmalar, tüm kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri gibi tüm tarafların işbirliği ve katkıları ile gerçekleştirilmektedir.

Bu çalışmalardan bazıları aşağıdaki gibidir;

Kadınların statülerini yükseltmek amacıyla ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda eğitim programları düzenlenebilmesi için valilikler ve belediyeler nezdinde Kadın-Aile Danışma ve Hizmet Merkezleri açılması girişimleri Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinasyonunda devam etmektedir. Amasya Valiliği bünyesinde 20 Eylül 2006 tarihinde ilk Kadın-Aile Danışma ve Hizmet Merkezi açılarak çalışmalarını başlatmıştır.

Avrupa Birliği Katılım Öncesi 2005 Yılı Mali İşbirliği Programı kapsamında, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2006-2008 yılları arasında yürütülecek "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yaygınlaştırılması (Promoting Gender Equality)" projesinin II. Bileşeni "Kadına Yönelik Aile Şiddetle Mücadele" başlığını taşımaktadır.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren sayıları 66'ya ulaşan toplum merkezlerinin yanı sıra GAP Bölge İdaresine bağlı bölgede toplam 30 adet toplum merkezi kadınlarımıza eğitim, yönlendirme, meslek edindirme gibi konularda hizmet sunmaktadır.

Çocuk ve Kadına Yönelik Şiddet ve Töre-Namus Cinayetler konusundaki çözüm önerilerinin hayata geçirilmesine ilişkin 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile koordinatör kurum olarak görevlendirilen Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce çalışmalar başlatılmıştır.

Genel Müdürlük bunun yanı sıra, bu konuda toplumda farkındalık yaratmak ve toplumsal duyarlılığı artırmak amacıyla kampanyalar yürütmekte, yazılı ve görsel

materyaller hazırlayarak kamuoyunun kullanımına sunmaktadır. Öte yandan Genel Müdürlük, kadına karşı şiddetle mücadelenin önemli bir parçasını teşkil eden erkeklerin konuya duyarlılığını artırmak amacıyla, vatani görevini yapmakta olan er ve erbaşlara yönelik "Yurttaşlık Sevgisi" dersi kapsamında kız çocuklarının okullulaşması, kadın-erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına yönelik şiddet, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesine ilişkin konuların yer aldığı eğitim materyalleri CD ve afişler hazırlamış, Polis Okulları, Polis Koleji ve Polis Akademisinin müfredatlarına zorunlu ders olarak uygulamaya konulan İnsan Hakları dersleri kapsamında kadın erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına karşı şiddet, töre ve namus cinayetleri gibi konulara da yer verilmesi hususunda İçişleri Bakanlığı nezdinde girişimde bulunulmuştur.

Genel Müdürlüğümüz yürütmekte olduğu toplumsal bilinçlendirme çalışmalarını kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, medya ve sivil toplum kuruluşları işbirliği içerisinde sürdürmektedir.

TCK'da "Kasten Öldürme Suçunun Nitelikli Halleri" başlıklı 82.maddesinde, kasten öldürme suçunun, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren nitelikli hallerinin düzenlenmekte olup, maddeye "Töre saikiyle" ifadesi eklenerek töre cinayetleri faillerinin en yüksek ceza olan müebbet hapis cezasıyla cezalandırılması kabul edilmiştir.

İçişleri Bakanlığınca verilen cevaba göre;

2001-2006 yılları arasında Ülkemiz genelinde meydana gelen töre ve namus cinayetleri kapsamında, 1806 cinayet olayının meydana geldiği tespit edilmiştir. Yine aynı dönemde yabancı uyruklular dahil 5375 kadının da intihar ettiği anlaşılmıştır.

Töre ve namus cinayetleri ile kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetin sebeplerinin araştırılması ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırma Komisyonu'nun çalışmalarına Bakanlığımızın da katılımı sağlanmıştır. Komisyon raporu doğrultusunda çıkarılan 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi çerçevesinde; Bakanlığımıza bağlı birimlerde, çocuk ve kadına yönelik şiddet hareketleri ile töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi bağlamında gerekli önlemler alınmaktadır.

Öte yandan, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak, güvenlik kuvvetlerimize "kadına karşı şiddet, kadın erkek eşitliği, toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı ve yapılması gerekenler" konularında gerekli eğitimler verilmekte olup, konuyla ilgili proje çalışmaları devam etmektedir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı